

REKOMENDACIJOS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOMS: KAIP VALDYTI SITUACIJAS, SUSIJUSIAS SU SERGAMUMU GRIPU IR ŪVKTI

DARBUOTOJŲ PARUOŠIMAS

1. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPĮ) sudaro ir kasmet iki rugsėjo mėnesio atnaujina darbuotojų, sutinkančių skiepytis nuo sezoninio ir pandeminio gripo, sąrašus. Šie sąrašai pridedami prie pasirengimo gripo pandemijai plano (priemonių plano).
2. Rekomenduojama su kitomis ASPĮ iš anksto sudaryti sutartis dėl darbuotojų skiepavimo gripo vakcina Valstybės biudžeto lėšomis, jeigu pati įstaiga neturi galimybės skiepyti pati.
3. Darbuotojai turi būti skatinami skiepytis nuo sezoninio gripo, o esant pandemijai – ir nuo pandeminio gripo.
4. Darbuotojai turi žinoti gripo plitimo būdus ir apsisaugojimo nuo gripo plitimo priemones.
5. Darbuotojai darbo vietose turi laikytis asmens higienos reikalavimų.
6. Skelbimams skirtose ir kitose darbuotojams bei lankytojams gerai matomose vietose rekomenduojama pateikti atmintines, kitokios rašytinės ar vaizdinės medžiagos gripo prevencijos klausimais (kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo bei rankų higienos, saugaus atstumo laikymosi ir kitais klausimais).
7. Darbuotojai taip pat turi būti informuoti, kaip elgtis susirgus gripu.
8. Darbuotojai turi laikytis infekcijų kontrolės reikalavimų, atsiradus naujiems reikalavimams apie tai turi būti reguliariai informuojami.
9. ASPĮ privalo turėti tokį individualių apsaugos priemonių kiekį, kad jų užtektų visiems darbuotojams, kuriems jas būtina turėti pagal atliekamo darbo pobūdį.¹

PASLAUGŲ TEIKIMO UŽTIKRINIMAS

10. Gripo epidemijos metu pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros (toliau – PAASP) paslaugas teikiančios įstaigos turi:²
  - 10.1. užtikrinti paslaugų teikimą ne darbo dienomis (šeštadieniais ir sekmadieniais bei šventinėmis dienomis) PAASP įstaigoje;
  - 10.2. ilginti savo darbo laiką, užtikrinant optimalų paslaugų teikimą prie įstaigos prisirašiusiems gyventojams, atsižvelgiant į esamą situaciją bei paslaugų poreikį;
  - 10.3. organizuoti ir užtikrinti prieinamą prie įstaigos prisirašiusių gyventojų konsultavimą telefonu;
  - 10.4. užtikrinti šeimos gydytojo (vaikų ligų gydytojo) vizitus pas vaikus iki 10 m. į namus, jam karščiuojant virš 38,5^o C;
  - 10.5. savo darbą organizuoti taip, kad kuo daugiau karščiuojančių pacientų (ypač sergančių lėtinėmis ligomis, neįgalių) būtų lankomi namuose;²
  - 10.6. atskirti pacientų srautus ASPĮ (sergančiųjų gripu ir ūmiomis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis (toliau – ŪVKTI) nuo kitų pacientų);³
  - 10.7. savo darbą organizuoti taip, kad būtų užtikrintas darbuotojų darbo ir poilsio laiką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymas.²
11. Gripo ir ŪVKTI atvejai diagnozuojami teisės aktų nustatyta tvarka.,⁵

REKOMENDUOJAMŲ GRIPU PLITIMO RIBOJIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

12. Reguliarus ir teisingas rankų plovimas;
13. Tinkama kvėpavimo takų higiena (kosint ar čiaudint prisidengti burną / nosį popierine servetėle ar nosine, nusiplauti rankas);

14. Medicininių kaukių dėvėjimas sergant gripu ar ŪVKTI, slaugant sergantį asmenį, ir medicininių kaukių, respiratorių dėvėjimas ASPĮ;

15. Sergančiųjų gripu ar ŪVKTI izoliavimas namuose ar ligoninėje, hospitalizuojant pagal klinikinės indikacijas;

16. Dažnas gyvenamųjų ir darbo patalpų vėdinimas ir valymas drėgnuoju būdu. ³

ASMENS APSAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS

17. Asmenims, turintiems sąlytį su pacientais, sergančiais ŪVKTI, plintančiomis per orą su lašeliais (>5µm), rekomenduojamos medicininės kaukės. Norint išvengti užsikrėtimo ŪVKTI, plintančia per orą su dalelėmis (<5µm), rekomenduojami respiratoriai su 95 proc. ir didesnio efektyvumo filtru.

18. Siekiant išvengti užsikrėtimo ŪVKTI asmens apsaugos priemonės (toliau – AAP) turi dėvėti:

18.1. visi ASPĮ darbuotojai, kurie tiesiogiai teikia pacientui paslaugas;

18.2. pagalbini personalas;

18.3. laboratorijos darbuotojai, dirbantys su potencialiai infekuota medžiaga;

18.4. asmenys, lankantys ar prižiūrintys ligonius.

19. Sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų AAP gali būti vienkartinės arba naudojamos pakartotinai. Būtina atsižvelgti į gamintojo rekomendacijas. AAP turi būti gaminamos remiantis gera gamybos praktika ir tinkamai naudojamos.

20. Būtinųjų AAP sąrašas, skirtas ASPĮ darbuotojams:

20.1. tiesiogiai teikiantiems asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir turintiems tiesioginį sąlytį su pacientu, sergančiu ŪVKTI:

20.1.1. medicininės kaukės;

20.1.2. respiratoriai (su 95 proc. ir didesnio efektyvumo filtru);

20.1.3. pirštinės;

20.1.4. apsauginiai drabužiai;

20.2. atliekantiems invazines medicininės procedūras pacientams, sergantiems ŪVKTI, kurių metu gali susidaryti aerosolis:

20.2.1. medicininės kaukės;

20.2.2. respiratoriai (su 95 proc. ir didesnio efektyvumo filtru);

20.2.3. apsauginiai akiniai;

20.2.4. pirštinės;

20.2.5. apsauginiai drabužiai;

20.2.6. galvos dangalai (medicininės kepuraitės, goltuvai).

21. Būtinios AAP, skirtos ligoniams ir (ar) įtariamiesiems, jog serga ŪVKTI, ligonių lankytojams – medicininės kaukės. ⁶

PASIRENGIMO PLANAVIMAS

22. ASPĮ, kurių veiklos tęstinumas ir funkcijų vykdymas yra gyvybiškai svarbus siekiant užtikrinti viešąjį saugumą ir patenkinti būtinuosius visuomenės poreikius, įtrauktos į specialius sąrašus, turi rengti pasirengimo gripo pandemijai planus (priemonių planus).^{1, 7}

PASTABA: Visoms ASPĮ rekomenduojama turėti pasirengimo gripo pandemijai planus (priemonių planus), kurie būtų civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano sudedamoji dalis arba priedas. Pagal savo specifiką pasirengimo gripo pandemijai planas (priemonių planas) apima veiksmus esant gripo pandemijai, gripo epidemijai, gripo sezonui, todėl turi būti naudojamas nuo gripo sezono pradžios iki pabaigos, arba didėjant sergamumui gripu ir ŪVKTI pagal sergamumo lygį konkrečiame subjekte. Tokiu atveju visoms su gripo susirgimais susijusioms situacijoms valdyti užteks vieno plano.

Teisės aktai, pagal kuriuos parengtos rekomendacijos:

1. LR Sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 26 d. įsakymo Nr. V-141 „Dėl valstybės valdymo institucijų, įstaigų, apskričių administracijų, savivaldybių ir kitų asmenų pasirengimo gripo pandemijai planų (priemonių planų) rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (*Suvestinė redakcija nuo 2021-01-20*);
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. V-962 „Dėl pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų darbo organizavimo gripo epidemijos laikotarpiu“;
3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-756 „Dėl gripo epidemijos šalyje skelbimo ir atšaukimo kriterijų bei rekomenduojamų gripo plitimo ribojimo priemonių sąrašo patvirtinimo“;
4. LR Sveikatos apsaugos ministro 2009 m. liepos 1 d. įsakymas Nr. V-536 „Dėl Sezoninio gripo bei Gripo, sukkelto naujo viruso potipio (pandeminio gripo), diagnostikos, gydymo ir profilaktikos antivirusiniais vaistais metodikų patvirtinimo“;
5. Komisijos 2002 m. kovo 19 d. sprendimas nustatantis atvejų (ligų) apibrėžimus, naudotinus pateikiant duomenis apie užkrečiamas ligas į Bendrijos tinklą pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 2119/98/EB (2002/253/EB).
6. LR Sveikatos apsaugos ministro 2008 m. liepos 31 d. įsakymas Nr. V-719 „Dėl būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų sąrašo patvirtinimo“;
7. LR Sveikatos apsaugos ministro 2019 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. V-899 „Dėl pasirengimo gripo pandemijai 2019–2023 metų programos patvirtinimo“.

Peržiūrėta:
2022-05-30